

MINIMALIZM ARXITEKTURASI: QULAYLIK VA ESTETIKANING YANGI KO‘RINISHI

Xudoyqulov Rustam Quchqorovich

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalari universiteti
Bino inshootlari qurilishi kafedrası mudiri

Sultonova Xilolaxon Orifjon qizi

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalari universiteti
Arxitektura (turlari bo‘yicha) 2-kurs talabasi

Anotatsiya: Minimalizm arxitekturası zamonaviy dunyoda keng tarqalgan va mashhurlik kasb etgan uslublardan biridir. Uning asosiy tamoyillari soddalik, funkcionallik va fazoviy samaradorlikdan iborat. Bu uslub XX asrning o‘rtalarida shakllanib, bugungi kunda nafaqat turar-joy binolarida, balki jamoat binolari, ofislar va san‘at muassasalarida ham keng qo‘llanilmoqda. Minimalistik arxitekturaning rivojlanishi, ayniqsa, shaharsozlik, ekologiya va zamonaviy texnologiyalar bilan bog‘liq holda tez sur‘atda davom etmoqda. Minimalizm faqatgina arxitektura yondashuvi emas, balki butun hayot tarzi falsafasi hisoblanadi. U ortiqcha bezaklardan voz kechish, zaruratga qarab fazoviy yechimlarni yaratish va tabiiy yorug‘likdan maksimal darajada foydalanishga asoslanadi. Bu uslubdagi binolar odatda neytral rang gammasida bo‘lib, oq, kulrang va bej ranglar keng qo‘llaniladi. Ushbu ranglar makonning keng va ochiq ko‘rinishiga hissa qo‘shadi.

Kalit so‘z: Minimalizm, shaharsozlik, fazo, bino, neytral, turar-joy, jamoat, funkcionallik.

Minimalizm shahar shovqini va urban muhitidagi ortiqcha elementlardan charchagan insonlar uchun qulaylik va osoyishtalik taqdim etadi. Minimalistik arxitekturaning asosiy jihatlaridan biri — funkcionallik va ergonomik yechimlarning ustunligi. Binolar loyihalash jarayonida inson ehtiyojlari va harakatlanish erkinligi hisobga olinadi. Ichki makonda ortiqcha devorlar va to‘siqlar minimal darajada bo‘lib, mebel va dizayn elementlari ham iloji boricha kam va amaliy bo‘lishi lozim. Yorug‘lik va ventilyatsiya tizimlari tabiiy usulda joylashtirilib, energiya samaradorligi oshiriladi.

Bugungi kunda minimalistik arxitektura ekologik tamoyillar bilan uyg‘unlashmoqda. Qurilishda qayta ishlangan materiallar, tabiiy yog‘och, beton, shisha va tosh kabi materiallar keng qo‘llaniladi. Bu nafaqat estetika, balki ekologik barqarorlik nuqtai nazaridan ham muhim ahamiyatga ega. Energiya tejamkorligi va

yashil texnologiyalar bilan uyg'unlashgan minimalistik binolar kam chiqindi ishlab chiqaradi va ekologik iz qoldirishni kamaytiradi.

Minimalizm shaharsozlikda ham muhim rol o'ynaydi. Urbanizatsiya jarayonining jadallashishi natijasida shaharlardagi joy tanqisligi kuchaymoqda. Minimalistik arxitektura ushbu muammoni hal qilishda samarali yechim sifatida qaralmoqda. Kichik maydonga ega bo'lgan uylar, ko'p funksiyali inshootlar va aqlli bino tizimlari shahar hayotining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, minimalizm orqali yaratilgan shahar muhitlari insonlar uchun qulay va osoyishta bo'lishi mumkin.

Minimalistik binolarda shaxsiy makon va jamoat joylari uyg'unlashgan holda quriladi. Bu uslubning muhim xususiyatlaridan biri makonni maksimal darajada ochiq va yengil qilishdir. Katta derazalar, ochiq terassalar va yashil hududlarning qo'shilishi bino va tabiat o'rtasida tabiiy aloqani ta'minlaydi. Bu esa inson ruhiyati va salomatligi uchun juda foydali hisoblanadi.

Minimalistik arxitekturaning kelajagi texnologik innovatsiyalar bilan chambarchas bog'liq. Aqlli uy tizimlari, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, quyosh panellari, yomg'ir suvidan foydalanish tizimlari kabi texnologiyalar minimalistik binolarni yanada funksional va energiya tejamkor qiladi. Bundan tashqari, ekologik qurilish materiallarining rivojlanishi va ekologik muhofaza talablari minimalistik arxitekturaning yanada barqaror bo'lishiga yordam beradi. Minimalistik arxitektura bugungi kunda ko'plab me'morlar tomonidan afzal ko'rilmogda. Bu yondashuv nafaqat dizayn va funkSIONallik jihatdan samarali, balki inson psixologiyasiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Minimalizmning asosiy maqsadi insonlarga ortiqcha bezak va detallar bilan yuklanmagan, lekin qulay va chiroyli yashash makonini taqdim etishdir.

Xulosa

Minimalistik arxitektura — bu oddiylik, ergonomika va estetik go'zallik uyg'unligidir. U inson hayotini soddalashtirish bilan birga, zamonaviy texnologiyalar va ekologik talablar bilan ham uyg'unlashadi. Kelajakda bu uslub energiya samaradorligi, aqlli texnologiyalar va ekologik materiallar bilan yanada rivojlanib, global miqyosda arxitektura sohasi uchun muhim yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi.